

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN E-ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Determination of University Students' Attitudes Towards E-Learning

Zeynep KİSECİK ŞENGÜL¹ Ali YILMAZ² Yurdağül ERDEM¹

¹ Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, KIRIKKALE, TÜRKİYE

² Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, KIRIKKALE, TÜRKİYE

ÖZ

Amaç: Üniversitelerde uzaktan eğitim programlarının yaygınlaşması sonucu e-öğrenmenin önemi artmıştır. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin E-öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırmanın örneklemini bir Üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde 2020-2021 Eğitim döneminde okuyan 395 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "E-Öğrenmeye Yönelik Genel Bir Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Ölçekten en az 20 en fazla 100 puan alınabilmektedir. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.7±2.8 olup, %89.9'u (n=355) kadındır. Öğrencilerin teknolojik beceri puan ortalaması 3.7±0.9 olduğu, uzaktan eğitim sürecinde en fazla internet bağlantı sorunu (%68.8) ve dersleri takip etme sorunu (%58.9) yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin E-Öğrenmeye Yönelik Genel Tutum Ölçeği puan ortalamasının 55.9±20.2 ile orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Ölçek puan ortalaması ile anne çalışma durumu, öğrencilerin teknolojik beceri puanı ve uzaktan eğitimden memnuniyet düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının orta düzeyde olması nedeniyle e-öğrenmeye yönelik eğitimlerin yaygınlaştırılması ve uzaktan eğitimin daha ilgi çekici yöntemlerle geliştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: E-öğrenme, uzaktan eğitim, üniversite öğrencisi

ABSTRACT

Objective: With the spread of distance education programmes in universities, the importance of e-learning has increased. This study was conducted as a descriptive study in order to determine the attitudes of university students towards e-learning.

Material and Methods: The sample of the study consisted of 395 students studying at the Faculty of Health Sciences of a university in the 2020-2021 academic year. The data were collected with the "Descriptive Information Form" and "General Attitude Scale Towards E-Learning". A minimum of 20 and a maximum of 100 points can be obtained from the scale. In the analysis of the data, Kruskal-Wallis test and Mann-Whitney U test were used along with descriptive statistics such as number, percentage, mean and standard deviation values.

Results: The mean age of the students participating in the study was 21.7±2.8, and 89.9% (n=355) of them were female. The results show that the students' technological skill average score was 3.7±0.9, and the most common problems that students experienced during the distance education process were internet connection problems (68.8%) and difficulties in following the lessons (58.9%). It was found that the students' General Attitude Scale Towards E-Learning scores were at a moderate level with an average score of 55.9±20.2. There was a statistically significant difference between the scale score and the working status of the mother, the students' technological skill scores and the level of satisfaction with distance education (p<0.05).

Conclusion: Considering the moderate level of students' attitudes towards e-learning, it is recommended to expand the training programmes for e-learning and to make improvements in distance education with more interesting methods.

Keywords: E-learning, distance education, university students

Yazışma Adresi / Correspondence:
Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, KIRIKKALE, TÜRKİYE
Tel / Phone: +905547501822
Geliş Tarihi / Received: 16.03.2023

Dr. Zeynep KİSECİK ŞENGÜL
E-posta / E-mail: kisceiczeynep@gmail.com
Kabul Tarihi / Accepted: 19.07.2023

GİRİŞ

21. yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi eğitim sisteminin değişimine neden olmuştur. Eğitimde bilgisayar ve dijital öğrenme materyallerinin kullanıldığı elektronik öğrenme (e-öğrenme) kavramı gündeme gelmiştir (1). Günümüzde akıllı teknolojiler yardımıyla eğitimler kampüs içinde ya da çevrimiçi sınıf ve laboratuvarlarda uzaktan yürütülebilmektedir (2). Öğrenme süreçlerinde e-posta, sosyal medya ve elektronik kitaplar kullanılabilen, online dersler ve online bilimsel toplantılarla e-öğrenme süreci devam etmektedir (3).

2020 yılının başlangıcında dünyada yaşanan Covid-19 pandemisine bağlı eğitim kurumlarının tam hazırlık olmadan uzaktan eğitime geçmesi, e-öğrenmenin kullanımını yaygınlaştırmıştır (4). Üniversite öğrencileri pandemi sürecinde derslere çevrimiçi olarak katılmış, kaçırdığı dersleri kayıttan istedikleri zaman tekrarlı dinleme fırsatı bulmuşlardır (5). Diğer taraftan internetin tam çekmediği bölgelerde yaşayan ya da akıllı telefonu olmayan öğrenciler uzaktan erişimde sorunlar yaşamışlardır. Bu öğrencilerin öğrenme süreçleri olumsuz yönde etkilenmiştir (6).

Öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik olanakları, hazır oluşu ve tutumları e-öğrenmenin başarısını etkileyen faktörler arasında yer almıştır (7,8). Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, teknolojiye erişimi, teknoloji bilgisi, teknolojiyi kullanım becerileri ve teknolojiden memnuniyet düzeyi e-öğrenmeyle ilgili tutumunu etkileyebilmektedir (8).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesi ve pandemi döneminde öğrencilerin e-öğrenmeyle ilgili yaşadıkları sorunların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, e-öğrenmeyle ilgili farkındalık oluşturma ve e-öğrenmede yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirme açısından önemlidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı bahar yarıyılında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören 2355

öğrenci oluşturmuş, örneklem sayısı ise %95 güven aralığı %5 hata payı ile 330 olarak hesaplanmış, Sosyal Hizmet, Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Sağlık Yönetimi, Çocuk Gelişimi, Beslenme ve Diyetetik bölümlerinde eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 395 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumları nasıldır?
2. Üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeyle ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
3. Üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarını etkileyen faktörler nelerdir?

Araştırma verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "E-Öğrenmeye Yönelik Genel Bir Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan 14 sorulu formda öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, ekonomik durumu ile ilgili 7 soru, öğrencilerin internete erişim durumları ve uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlara yönelik 7 soru yer almaktadır (8-10).

E-Öğrenmeye Yönelik Genel Bir Tutum Ölçeği: Ölçek, Haznedar ve Baran (2012) tarafından üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. 5'li likert tipte olan ve 20 maddeden oluşan ölçekte 10 tane ters madde bulunmaktadır. Ölçekten en az 20 en fazla 100 puan alınabilmektedir. Ölçek tek faktörlü ya da e-öğrenmeye yakınlık ve e-öğrenmeden kaçış alt boyutları ile kullanılabilir. Tek faktörlü ölçek için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı, 0.93'tür (11). Bu çalışmada ölçek tek faktörlü olarak kullanılmış ve Cronbach Alpha değeri 0.95 olarak bulunmuştur. Veriler google forms ile hazırlanarak anket linki öğrencilerin Whatsapp gruplarına gönderilmiştir. Öğrenciler araştırmayla ilgili yazılı onam formunu okuduktan sonra katılmaya onay vermiştir.

Çalışmanın yapılabilmesi için Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan onay, kurumdan yazılı izin alınmıştır (Tarih:28.05.2021,

Karar no: 2021.05.06). Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde sayı, yüzdelik, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Normal dağılımın belirlenmesinde Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmış, veriler normal dağılım göstermediğinden ($p<0.05$) nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak 0.05 kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.7 ± 2.8 olup, %89.9'u ($n=355$) kadındır. Öğrencilerin %28.6'sının ($n=113$) 2. sınıfta eğitim gördüğü, %65.6'sının ailesinin gelir durumunun gidere eşit olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ($n=395$)

Tanımlayıcı Özellikler	n	%
Yaş (Mean \pm SS) (Min-Mak)	21.7 ± 2.8	18-39
Cinsiyet		
Kadın	355	89.9
Erkek	40	10.1
Sınıf		
1	94	23.8
2	113	28.6
3	112	28.4
4	76	19.2
Ailenin Gelir Durumu		
Gelir giderden az	74	18.7
Gelir gidere eşit	259	65.6
Gelir giderden fazla	62	15.7
Uzun Süre Yaşanan Yer		
Şehir	277	70.1
İlçe	84	21.3
Köy	34	8.6
Anne Çalışma Durumu		
Çalışıyor	64	16.2
Çalışmıyor	331	83.8
Baba Çalışma Durumu		
Çalışıyor	280	70.9
Çalışmıyor	115	29.1

Öğrencilerin teknolojik beceri puan ortalamasının 3.7 ± 0.9 olduğu, %50.6'sının telefonla internet erişimi sağladığı ve %69.1'inin 5 yıldan fazla süreyle internet kullandığı tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin internet kullanımları ile ilgili özellikler ($n=395$)

	n	%
Teknolojik Beceri	3.7 ± 0.9	1-5
Düzeyi *		
(Mean \pm SS) (Min-Mak)		
İnternet Erişimini		
Sağlama Yolu**		
Akıllı Telefon	303	50.6
Bilgisayar	259	43.2
Tablet	37	6.2
İnternet Kullanım		
Süresi		
0-1 yıl	26	6.6
1-2 yıl	30	7.6
3-5 yıl	66	16.7
5 yıldan fazla	273	69.1

* Cevaplar 1 (çok yetersiz)-5 (çok yeterli) arasında değişmektedir.

**Birden fazla yanıt alınmıştır. N sayısı örneklem hacmini geçmektedir.

Öğrencilere uzaktan eğitim sürecindeki yaşadıkları sorunlar ve elde ettikleri avantajlar sorulmuş ve birden fazla yanıt alınmıştır. Bulgulara göre öğrencilerin en fazla internet bağlantısı sorunu (%68.8) ve dersleri takip etme sorunu (%58.9) yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunun (%88.8) uzaktan eğitimde dersi istedikleri zaman dinleme avantajı yaşadığı ve uzaktan eğitim memnuniyet puanı ortalamasının 2.8 ± 1.2 ile orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri (n=395)

	n	%
Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sorunlar*		
İnternet bağlantı sorunu	272	68.8
Dersleri takip etme ile ilgili sorun	233	58.9
Derslere oryantasyon sorunu	213	53.9
Dersleri anlama ile ilgili sorun	211	53.4
Grup çalışmaları ile ilgili sorun	130	32.9
Arkadaşlarla iletişim sorunu	113	28.6
Ders materyallerine ulaşım sorunu	95	24.0
Öğretim elemanı ile iletişim sorunu	87	22.0
Ders sürelerinin yetersizliği	42	10.6
Sorun yaşanmadı	16	4.0
Uzaktan Eğitimin Avantajları*		
İstediği zaman dersi dinleme imkanı	351	88.8
Öğretim elemanına ulaşma kolaylığı	144	36.4
Öğretim elemanından hızlı geri bildirim alma	98	24.8
Arkadaşlarla iletişim kolaylığı	83	21.0
Maddi kazanım ^a	10	2.5
Kendine ve sevdiğine vakit ayırma	7	1.7
Yarar sağlamadı	7	1.7
Uzaktan Eğitim ile İlgili Öneriler		
Aynı şekilde devam etmesi/öneri yok	118	29.9
Ders işleme sisteminin düzenlenmesi**	77	19.5
Yüz yüze eğitime dönülmesi	70	17.7
Sistemsel çözüm***	49	12.4
Ders sürelerinin ve saatlerinin düzenlenmesi	35	8.9
Ödevlerin düzenlenmesi	13	3.3
Uygulama derslerinin geliştirilmesi	13	3.3
Diğer****	20	5.0
	Mean ± SS	Min-Maks
Uzaktan Eğitim Memnuniyet Düzeyi*****	2.8±1.2	1-5

* Birden çok yanıt işaretlendiğinden n=395 üzerinden satır yüzdesi verilmiştir.

** Eğitim materyallerinin kullanımı, öğrenci etkileşimi vb.

*** Eğitim platformlarına yönelik düzenleme, internet erişimi, alt yapı sorunları vb.

****Sınavların düzenlenmesi (n=8), devam zorunluluğunun kalkması (n=6), değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi (n=5), hibrit eğitimin uygulanması (n=1)

***** Cevaplar 1 (hiç memnun değilim)-5 (çok memnunum) arasında değişmektedir.

a: Öğrenciler uzaktan eğitim süresince işte çalıştıklarını ya da eğitim masraflarının azaldığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin E-Öğrenmeye Yönelik Genel Bir Ölçek puan ortalamasının 55.9±20.2 ile orta düzeyde olduğu, ölçek puanı ile anne çalışma durumu, öğrencilerin teknoloji kullanım beceri puanı ve uzaktan eğitimden memnuniyet düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p<0.05) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Covid 19 pandemi döneminde tüm üniversitelerde uzaktan eğitime geçilmiştir. Araştırmanın yapıldığı üniversitede öğrencilere Microsoft Teams ve Üniversitenin uzaktan eğitim merkezi aracılığıyla eğitimler planlanmış ve çevrimiçi ders programı oluşturularak dersler yürütülmüştür. Pandemi öncesinde bazı dersler (Türkçe, Atatürk İlkeleri, Temel Bilgisayar Bilimleri vb.) zaten uzaktan erişimle verildiğinden öğrencilerin sisteme çok yabancı olmadıkları söylenebilir. Ancak öğrenciler kampüs içinden erişim sağlayabiliyorken, okulların kapanması ile memleketlerinden (kırsal/kentsel alanlardan) erişim gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada öğrencilerin yarıdan fazlasının (%50.6) uzaktan eğitim sürecinde internet erişimini akıllı telefon aracılığıyla sağladığı görülmüştür (Tablo 2). Bu durum öğrencilerin yarısının evlerinde bilgisayarlarının olmadığını, internete telefonları ile erişim sağlayabildiklerini düşündürmüştür. Çalışmamızda öğrencilerin e-öğrenme sürecinde en fazla internet bağlantısı (%68.8), dersleri takip etme (%58.9) ve derslere oryantasyon sağlama (%53.9) ile ilgili sorun yaşadıkları belirlenmiştir (Tablo 3). Farklı çalışmalarda da öğrencilerin benzer sorunlar yaşadıkları görülmektedir (12,13). Pandemi ile birlikte uzaktan eğitim sürecinde internet kota aşımı sorununa yönelik Yükseköğretim Kurulu tarafından üniversite öğrencilerine 6 GB'lık 'uzaktan eğitime destek kotası' sağlanmış (14), eğitime devam edemeyen öğrencilerde devam zorunluluğu aranmaması gibi yaklaşımlarda bulunulmuştur. İnternet desteğinin yanı sıra internet ağının ülke genelinde geliştirilmesi ve teknik altyapı sorunlarının çözülmesiyle sorunların azalacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği puanlarına etki eden faktörler (n=395)

Özellikler	n	Mean±SS	Test	p
Sınıf				
1	94	53.0±19.8		
2	113	58.9±21.5	X ² =5.271*	0.153
3	112	54.4±19.2		
4	76	57.1±19.5		
Cinsiyet				
Kadın	355	55.6±20.1	Z=-1.043 **	0.297
Erkek	40	58.5±21.0		
Ekonomik Durum				
Gelir giderden az	74	59.7±22.1	X ² =5.572*	0.062
Gelir gidere eşit	259	55.8±19.7		
Gelir giderden fazla	62	51.4±19.2		
İnternet Kullanım Süresi				
0-1 yıl	26	52.4±22.4	X ² =2.761*	0.430
1-2 yıl	30	61.2±23.0		
3-5yıl	66	56.4±19.1		
5yıldan fazla	273	55.5±19.9		
Anne Çalışma Durumu				
Çalışıyor	64	51.0±18.5	Z=-2.197**	0.028
Çalışmıyor	331	56.8±20.3		
Baba Çalışma Durumu				
Çalışıyor	280	55.1±19.9	Z=-1.208**	0.227
Çalışmıyor	115	57.8±20.8		
Teknolojik Beceri Puanı				
1	5	45.2±22.6	X ² =14.252*	0.007
2	18	54.6±22.0		
3	138	54.4±19.4		
4	138	53.2±18.5		
5	96	62.6±21.8		
Uzaktan Eğitimden Memnuniyet Düzeyi				
1	74	36.9±11.8	X ² =231.966*	0.000
2	82	44.5±10.2		
3	123	54.3±12.2		
4	58	68.8±12.9		
5	58	86.6±14.5		
E-Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Puanı				
	n	Mean ± SS	Min-Maks	
	395	55.9±20.2	20-100	

*Kruskal-Wallis testi.

** Mann-Whitney U testi.

Çalışmada e-öğrenmenin öğrencilere istedikleri zaman dersi dinleme imkânı (%88.8), öğretim elemanına ulaşım kolaylığı (%36.4) ve öğretim elemanından hızlı geri bildirim alma (%24.8) gibi avantajlar sağladığı tespit edilmiştir (Tablo 3). Benzer şekilde Gherges ve arkadaşlarının çalışmasında öğrencilerin eğitim kolaylığı ve zaman verimliliği açısından e-öğrenmeyi yüz yüze eğitime göre avantajlı bulduğu belirlenmiştir (13). E-öğrenme sürecinde öğrencilerin dersleri kayıtlardan dinleme şansı olması nedeniyle zamanı etkili kullandıkları söylenebilir.

Çalışmamızda öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili memnuniyet puanı ortalamasının 2.8 ± 1.2 ile orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Coman ve arkadaşları çalışmasında yüksek öğrenimdeki öğrencilerinin %39.1'inin e-öğrenmeyle ilgili memnun olduğunu tespit etmiştir (15). Öğrenci memnuniyetlerinin yükseltilmesi için derslerde çeşitli öğrenme tekniklerinin kullanılması, derslerin interaktif şekilde işlenmesi, öğrenciler ve öğretim elemanları arasındaki etkileşimin artırılması önemlidir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutum puan ortalamasının 55.9 ± 20.2 ile orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 4). Ülkemizde yapılan farklı araştırma sonuçlarında da tutum ortalamalarının benzer nitelikte olduğu görülmüştür (16-19). Bu çalışmada öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumları ile sınıf, cinsiyet, internet kullanım süresi ve gelir düzeyi arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4). Çalışma sonuçlarımızdan farklı olarak Şahin (2021) tarafından din kültürü öğretmenliği öğrencileri ile yapılan çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre e-öğrenme tutumlarının daha olumlu olduğu bildirilmiştir (19). Yılmaz ve arkadaşlarının (2019) Bartın üniversitesinde 5021 öğrenci ile yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre, son sınıf öğrencilerinin birinci sınıftaki öğrencilere göre, kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin olmayanlara göre, akıllı telefona sahip olan öğrencilerin olmayanlara göre daha yüksek düzeyde e-öğrenme hazır bulunuşluklarının olduğu görülmüştür (20). Doğan (2021) tarafından pandemi döneminde yapılan çalışmada ise Beden

Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sınıf, cinsiyet, yaş, ekonomik durum, bilgisayar ve internet erişimine sahip olma, bilgisayar ve internet kullanım süreleri ile e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (21). Çalışmamızda annenin çalışma durumu, öğrencilerin teknolojik beceri puanı ve uzaktan eğitimden memnuniyet düzeyi puanı ile e-öğrenmeye yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 4). Teknolojik beceri puanı ve uzaktan eğitim memnuniyet düzeyleri yüksek olan öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutum puan ortalamaları daha yüksektir. Güllü ve arkadaşlarının (2022) yaptığı çalışmada öğrencilerin yarıya yakınının (%44.7) e-öğrenmeye yönelik olumlu tutum içinde olduğu ve bilgisayarı olan öğrencilerin bilgisayarı olmayanlara göre tutum puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur (18). Bu bulgular öğrencilere teknolojik desteğin sağlanmasının önemini ortaya koymaktadır.

Uzaktan eğitim platformlarının gün geçtikçe hayatımıza daha fazla girmesi ve pandemi döneminde eğitimlerin uzaktan yapılma zorunluluğunun olması e-öğrenmenin önemini bir kez daha göstermiştir. Bu nedenle öğrencilerde e-öğrenmeyle ilgili olumlu tutum geliştirecek uygulamaların artırılması önemlidir. Çalışmaya katılan öğrenciler derslerde çeşitli eğitim materyallerinin kullanılması, öğrenci etkileşiminin sağlanması, internet erişim sorunlarının giderilmesi, ders sürelerinin düzenlenmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır. Bu önerilere göre yapılacak düzenlemelerin öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumlarını artıracığı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Katkı Oranı Beyanı: Anafikir/Planlama: ZKŞ, AY, YE; Analiz/Yorum: ZKŞ, AY, YE; Veri Sağlama: ZKŞ, AY; Yazım: ZKŞ, AY, YE; Gözden Geçirme ve Düzeltme: ZKŞ, AY, YE; Onaylama: ZKŞ, AY, YE

Destek / Teşekkür Beyanı: Çalışmada hiçbir kurum ya da kişiden finansal destek alınmamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere teşekkür ederiz.

Etik Kurul Onamı: Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel

Olmayan Araştırmalar Etik Kurul izni

Tarih:28.05.2021, Karar no: 2021.05.06

KAYNAKLAR

1. Karagiannidis C, Karasavvidis PPI. Research on e-Learning and ICT in Education. eBook. New York. Springer, 2014:5-12.
2. Vladimir L, Uskov Jeffrey P, Bakken, Pandey A. The ontology of next generation smart classrooms. In: Vladimir L, Uskov Robert J, Howlett Lakhmi C, eds. Smart Education and Smart e-Learning. eBook. New York. Springer, 2015(41):3-14.
3. Yamamoto GT, Demiray U, Kesim M. Türkiyede e-öğrenme: gelişmeler ve uygulamalar. 1. Baskı. Ankara. Cem Web Ofset, 2010.
4. Maatuk AM, Elberkawi EK, Aljawarneh S, Rashaideh H, Alharbi H. The COVID-19 pandemic and E-learning: challenges and opportunities from the perspective of students and instructors. JCHE. 2022;34(1):21-38.
5. Hayat AA, Keshavarzi MH, Zare S, Bazrafcan L, Rezaee R, Faghihi SA, et al. Challenges and opportunities from the COVID-19 pandemic in medical education: a qualitative study. BMC Medical Education. 2021;21(247):1-13.
6. Nassr RM, Aborujilah A, Aldossary DA, Aldossary AAA. Understanding education difficulty during COVID-19 lockdown: Reports on Malaysian university students' experience. IEEE Access. 2020;8:186939-50.
7. Salloum SA, Al-Emran M, Shaalan K, Tarhini, A. Factors affecting the E-learning acceptance: A case study from UAE. EAIT. 2019;24(1):509-30.
8. Rhema A, Miliszewska I. Analysis of student attitudes towards e-learning: The case of engineering students in Libya. IISIT.2014;11:169-90.
9. Durdu E, Albayrak M. Öğrencilerin uzaktan öğrenmeye ilişkin algı ve tutumlarının değerlendirilmesi. IJSSER. 2015;6(2):252-68.
10. Paechter M, Maier B, Macher D. Students' expectations of, and experiences in e-learning: Their relation to learning achievements and course satisfaction. Computers & Education. 2010;54(1):222-9.
11. Haznedar Ö, Baran B. Eğitim fakültesi öğrencileri için e-öğrenmeye yönelik genel bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2012;2(2):42-59.
12. Fatonia NA, Nurkhatyatic E, Nurdiawatid E, Fidziahe GP, Adhag S, Irawanh AP. et al. University students online learning system during Covid-19 pandemic: Advantages, constraints and solutions. Systematic Reviews in Pharmacy. 2020;11(7):570-6.
13. Gherheş V, Stoian CE, Fărcaşiu MA, Stanici M. E-learning vs. face-to-face learning: Analyzing students' preferences and behaviors." Sustainability. 2021;13(8):4381.
14. Üniversite Öğrencilerine Ücretsiz 6 Gb'lık "Uzaktan Eğitime Destek" Kotası. Erişim tarihi: 20.06.2023.
15. Coman C, Țîru LG, Meseşan-Schmitz L, Stanciu C, Bularca MC. Online teaching and learning in higher education during the coronavirus pandemic: Students' perspective. Sustainability. 2020;12(24):10367.
16. Akcil U, Bastas M. Examination of university students' attitudes towards e-learning during the covid-19 pandemic process and the relationship of digital citizenship. Contemporary Educational Technology. 2020;13(1):ep291.
17. Can HC, Özdemir H, Işım AT. E-Öğrenme beden eğitimi öğretmen adayları için ne ifade ediyor: Karma yöntem araştırması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2020;21(3):1374-86.
18. Güllü A, Kara M, Akgün, Ş. Determining attitudes toward e-learning: what are the attitudes of health professional students? Journal of Public Health. 2022;1-8.
19. Şahin A. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin ve e-öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2021;10(4):3496-525.

20. Yılmaz R, Sezer B, Yurdugül H. Üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının incelenmesi: Bartın Üniversitesi örneği. Ege Eğitim Dergisi. 2019;20(1):180-95.
21. Doğar B. Covid-19 Pandemi sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin e-öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi (Vakıf Üniversitesi Örneği) (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul. İstanbul Gelişim Üniversitesi Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı; 2021.